

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 195/21
Λουξεμβούργο, 9 Νοεμβρίου 2021

Απόφαση στην υπόθεση C-91/20
LW κατά Bundesrepublik Deutschland

Το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου δεν εμποδίζει, καταρχήν, κράτος μέλος να επεκτείνει αυτομάτως, με παράγωγο τρόπο και προς τον σκοπό της διατηρήσεως της οικογενειακής ενότητας, το καθεστώς του πρόσφυγα στο ανήλικο τέκνο γονέα στον οποίο έχει χορηγηθεί το καθεστώς αυτό

Η προσφεύγουσα της κύριας δίκης, LW, tunησιακής ιθαγενείας, γεννήθηκε στη Γερμανία το 2017 από Tunήσια μητέρα, της οποίας η αίτηση χορηγήσεως ασύλου απορρίφθηκε, και Σύρο πατέρα, στον οποίο χορηγήθηκε το 2015 το καθεστώς πρόσφυγα. Η αίτηση χορηγήσεως ασύλου στο όνομα της LW απορρίφθηκε με απόφαση της Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μεταναστεύσεως και Προσφύγων, Γερμανία).

Επειδή σχετική προσφυγή ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου κατά της αποφάσεως αυτής δεν ευδοκίμησε, η LW άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως του ως άνω δικαιοδοτικού οργάνου ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, του Bundesverwaltungsgericht (Ομοσπονδιακού Διοικητικού Δικαστηρίου, Γερμανία).

Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η LW δεν δικαιούται καθεστώς πρόσφυγα βάσει ιδίου δικαιώματος. Συγκεκριμένα, θα μπορούσε να τύχει αποτελεσματικής προστασίας στην Tunησία, χώρα της οποίας έχει την ιθαγένεια. Εντούτοις, η LW πληροί τις προβλεπόμενες από την εθνική νομοθεσία προϋποθέσεις¹ για να της αναγνωριστεί παράγωγο καθεστώς πρόσφυγα, με σκοπό την προστασία της οικογένειας στο πλαίσιο του ασύλου, ως ανήλικο τέκνο γονέα στον οποίο έχει χορηγηθεί το εν λόγω καθεστώς. Κατά τη γερμανική νομοθεσία, θα πρέπει να χορηγείται καθεστώς πρόσφυγα και σε τέκνο που έχει γεννηθεί στη Γερμανία και έχει, από τον έτερο γονέα του, την ιθαγένεια τρίτης χώρας στο έδαφος της οποίας δεν υφίσταται διώξεις.

Διερωτώμενο αν μια τέτοια ερμηνεία του γερμανικού δικαίου είναι σύμφωνη προς την οδηγία 2011/95², το αιτούν δικαστήριο ανέστειλε τη διαδικασία προκειμένου να υποβάλει ερώτημα στο Δικαστήριο επί της ερμηνείας του άρθρου 3³ και του άρθρου 23, παράγραφος 2⁴, της εν λόγω οδηγίας. Με την απόφασή του, το τμήμα μείζονος συνθέσεως του Δικαστηρίου απαντά ότι οι διατάξεις αυτές **δεν εμποδίζουν ένα κράτος μέλος να χορηγεί, δυνάμει ευνοϊκότερων εθνικών διατάξεων, παράγωγο καθεστώς πρόσφυγα για σκοπούς διατηρήσεως της οικογενειακής ενότητας στο άγαμο ανήλικο τέκνο υπηκόου τρίτης χώρας στον οποίο έχει αναγνωριστεί το**

¹ Εν προκειμένω, το άρθρο 26, παράγραφοι 2 και 5, του Asylgesetz (νόμου περί του δικαιώματος ασύλου), όπως ίσχυε στη διαφορά της κύριας δίκης. Οι διατάξεις αυτές προβλέπουν την αναγνώριση, κατόπιν σχετικής αιτήσεως, του άγαμου ανήλικου τέκνου πρόσφυγα ως δικαιούχου διεθνούς προστασίας όταν το καθεστώς που απέκτησε ο γονέας του είναι οριστικό.

² Οδηγία 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (ΕΕ 2011, L 337, σ. 9).

³ Η διάταξη αυτή προβλέπει τη δυνατότητα των κρατών μελών να θεσπίζουν ευνοϊκότερους κανόνες για να αποφασίζουν ποια είναι τα πρόσωπα που πληρούν τις προϋποθέσεις του καθεστώτος πρόσφυγα και για να προσδιορίζουν το περιεχόμενο της διεθνούς προστασίας, εφόσον οι κανόνες αυτοί είναι σύμφωνοι προς την οδηγία.

⁴ Η διάταξη αυτή, που αποσκοπεί στη διατήρηση της οικογενειακής ενότητας του δικαιούχου διεθνούς προστασίας όταν τα μέλη της οικογένειάς του δεν πληρούν, ατομικά, τις αναγκαίες προϋποθέσεις για να τύχουν μιας τέτοιας προστασίας, προβλέπει την επέκταση στα μέλη της οικογένειας ορισμένων πλεονεκτημάτων που χορηγούνται στον δικαιούχο.

εν λόγω καθεστώ, περιλαμβανομένης της περιπτώσεως στην οποία το τέκνο έχει γεννηθεί στο έδαφος του κράτους μέλους αυτού και έχει, από τον έτερο γονέα του, την ιθαγένεια τρίτης χώρας εντός της οποίας δεν διατρέχει τον κίνδυνο να υποστεί διώξεις. Η συμφωνία προς την οδηγία 2011/95 τέτοιων εθνικών διατάξεων προϋποθέτει, ωστόσο, ότι το τέκνο δεν εμπίπτει σε ρήτρα αποκλεισμού προβλεπόμενη από την οδηγία αυτή και ότι δεν έχει, λόγω της ιθαγενείας του ή άλλου στοιχείου που χαρακτηρίζει την προσωπική του νομική κατάσταση, το δικαίωμα να τύχει καλύτερης μεταχειρίσεως εντός του ως άνω κράτους μέλους έναντι εκείνης που απορρέει από τη χορήγηση του καθεστώτος πρόσφυγα.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Πρώτον, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι τέκνο ευρισκόμενο σε κατάσταση όπως αυτή της κύριας δίκης δεν πληροί, ατομικά, τις προϋποθέσεις χορηγήσεως του καθεστώτος πρόσφυγα κατ' εφαρμογήν του συστήματος που θεσπίζεται με την οδηγία 2011/95.

Πράγματι, από την εν λόγω οδηγία προκύπτει ότι η ιδιότητα του πρόσφυγα απαιτεί τη συνδρομή δύο προϋποθέσεων, που αφορούν, αφενός, τον φόβο διώξεων και, αφετέρου, την έλλειψη προστασίας κατά πράξεων διώξεως από την τρίτη χώρα της οποίας την ιθαγένεια έχει ο ενδιαφερόμενος. Η LW όμως θα μπορούσε να τύχει αποτελεσματικής προστασίας στην Τυνησία. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει στο πλαίσιο αυτό ότι, κατ' εφαρμογήν του συστήματος που θεσπίζεται με την οδηγία 2011/95, αίτηση διεθνούς προστασίας δεν μπορεί να γίνει δεκτή, ατομικά, απλώς και μόνον επειδή ένα μέλος της οικογένειας του αιτούντος έχει βάσιμο φόβο διώξεως ή αντιμετωπίζει πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης όταν αποδεικνύεται ότι, παρά τη σχέση με το εν λόγω μέλος της οικογένειας και την απορρέουσα εξ αυτού ιδιαιτέρως ευάλωτη θέση, ο αιτών δεν αντιμετωπίζει ο ίδιος απειλές διώξεως ή σοβαρής βλάβης ⁵.

Δεύτερον, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η οδηγία 2011/95 δεν προβλέπει επέκταση, με παράγωγο τρόπο, του καθεστώτος πρόσφυγα στα μέλη της οικογένειας πρόσφυγα τα οποία δεν πληρούν, ατομικά, τις προϋποθέσεις χορηγήσεως του εν λόγω καθεστώτος. Πράγματι, το άρθρο 23 της οδηγίας αυτής επιβάλλει απλώς στα κράτη μέλη την υποχρέωση να διαμορφώσουν το εθνικό τους δίκαιο κατά τρόπον ώστε τέτοια μέλη της οικογένειας να μπορούν να έχουν, εφόσον τούτο είναι σύμφωνο προς την προσωπική νομική κατάστασή τους, ορισμένα πλεονεκτήματα, μεταξύ των οποίων η άδεια διαμονής και η πρόσβαση στην απασχόληση ή στην εκπαίδευση, τα οποία αποσκοπούν στη διατήρηση της οικογενειακής ενότητας. Εξάλλου, η υποχρέωση των κρατών μελών να προβλέπουν πρόσβαση στα ως άνω πλεονεκτήματα δεν επεκτείνεται στα τέκνα του δικαιούχου διεθνούς προστασίας τα οποία έχουν γεννηθεί εντός του κράτους μέλους υποδοχής στο πλαίσιο μιας οικογένειας που δημιουργήθηκε εντός του κράτους αυτού.

Τρίτον, προκειμένου να προσδιοριστεί αν ένα κράτος μέλος μπορεί παρά ταύτα να χορηγεί παράγωγο καθεστώς πρόσφυγα σε τέκνο για σκοπούς διατηρήσεως της οικογενειακής ενότητας σε καταστάσεις όπως αυτή της LW, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 3 της οδηγίας 2011/95 παρέχει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να θεσπίζουν ευνοϊκότερους κανόνες για να αποφασίζουν ποιος πληροί τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση του καθεστώτος πρόσφυγα, εφόσον οι κανόνες αυτοί είναι σύμφωνοι προς την ως άνω οδηγία.

Τέτοιοι κανόνες είναι ιδίως ασυμβίβαστοι προς την οδηγία αν οδηγούν στην αναγνώριση του καθεστώτος πρόσφυγα σε υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι βρίσκονται σε καταστάσεις που ουδόλως σχετίζονται με τη λογική της διεθνούς προστασίας ⁶. Η αυτόματη επέκταση, όμως, με παράγωγο τρόπο, του καθεστώτος πρόσφυγα στο ανήλικο τέκνο ατόμου στο οποίο έχει χορηγηθεί το εν λόγω καθεστώς, ανεξαρτήτως του αν το τέκνο πληροί ή όχι ατομικά τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση του ως άνω καθεστώτος, περιλαμβανομένης της περιπτώσεως στην οποία το τέκνο έχει γεννηθεί εντός του κράτους μέλους υποδοχής, όπως προβλέπεται από την επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική διάταξη για τους σκοπούς της διατηρήσεως της οικογενειακής ενότητας των προσφύγων, έχει σχέση με τη λογική της διεθνούς προστασίας.

⁵ Βλ. απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2018, Ahmedbekova (C-652/16, EU:C:2018:801, σκέψη 50).

⁶ Βλ. απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2018, Ahmedbekova (C-652/16, EU:C:2018:801, σκέψη 71).

Το Δικαστήριο σημειώνει, ωστόσο, ότι ενδέχεται να υπάρχουν καταστάσεις όπου η αυτόματη επέκταση, με παράγωγο τρόπο και για σκοπούς διατήρησης της οικογενειακής ενότητας, του καθεστώτος πρόσφυγα στο ανήλικο τέκνο ενός πρόσφυγα θα είναι, παρά την ύπαρξη τέτοιας σχέσεως, ασυμβίβαστη προς την οδηγία 2011/95.

Συναφώς, αφενός, η περιλαμβανόμενη στο άρθρο 3 της οδηγίας αυτής επιφύλαξη εμποδίζει κάθε κράτος μέλος να θεσπίσει διατάξεις περί χορηγήσεως του καθεστώτος πρόσφυγα σε πρόσωπο για το οποίο αποκλείεται ένα τέτοιο δικαίωμα δυνάμει του άρθρου 12, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας. Η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική νομοθεσία αποκλείει πάντως τη δυνατότητα επεκτάσεως σε τέτοια πρόσωπα του καθεστώτος πρόσφυγα.

Αφετέρου, η παρατιθέμενη στο άρθρο 23, παράγραφος 2, της οδηγίας 2011/95 επιφύλαξη αποκλείει το ενδεχόμενο τα πλεονεκτήματα που παρέχονται στον δικαιούχο διεθνούς προστασίας να επεκτείνονται σε μέλος της οικογένειας του δικαιούχου αυτού όταν τούτο δεν συμβιβάζεται με την προσωπική νομική κατάσταση του εν λόγω μέλους. Το Δικαστήριο διευκρινίζει το περιεχόμενο της ως άνω επιφυλάξεως, η οποία πρέπει να τηρείται και όταν κράτος μέλος εφαρμόζει ευνοϊκότερους κανόνες, εκδιδόμενους σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας αυτής, δυνάμει των οποίων το χορηγούμενο στον δικαιούχο διεθνούς προστασίας καθεστώς επεκτείνεται αυτομάτως στα μέλη της οικογένειάς του, ανεξαρτήτως του αν αυτά πληρούν ατομικά τις προϋποθέσεις χορηγήσεως του καθεστώτος διεθνούς προστασίας.

Συναφώς, θα ήταν ασυμβίβαστο προς την προσωπική νομική κατάσταση του τέκνου του δικαιούχου διεθνούς προστασίας το οποίο, ατομικά, δεν πληροί τις προϋποθέσεις χορηγήσεως της εν λόγω προστασίας να επεκτείνονται σε αυτό τα πλεονεκτήματα περί των οποίων γίνεται λόγος στο άρθρο 23, παράγραφος 2, της οδηγίας 2011/95 ή το χορηγηθέν στον ως άνω δικαιούχο καθεστώς, όταν το τέκνο έχει την ιθαγένεια του κράτους μέλους υποδοχής ή άλλη ιθαγένεια η οποία, λαμβανομένων υπόψη όλων των στοιχείων που χαρακτηρίζουν την προσωπική του νομική κατάσταση, του παρέχει το δικαίωμα να τύχει καλύτερης μεταχειρίσεως εντός του κράτους μέλους αυτού έναντι εκείνης που προκύπτει από μια τέτοια επέκταση. Η ερμηνεία αυτή της επιφυλάξεως που περιλαμβάνεται στο άρθρο 23, παράγραφος 2, της οδηγίας 2011/95 λαμβάνει πλήρως υπόψη το μείζον συμφέρον του τέκνου, με γνώμονα το οποίο πρέπει να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται η ως άνω διάταξη.

Εν προκειμένω, δεν προκύπτει ότι η LW, λόγω της τυνησιακής ιθαγενείας της ή λόγω άλλου στοιχείου που χαρακτηρίζει την προσωπική νομική κατάστασή της, θα είχε το δικαίωμα να τύχει καλύτερης μεταχειρίσεως στη Γερμανία έναντι εκείνης που απορρέει με παράγωγο τρόπο από την επέκταση του καθεστώτος πρόσφυγα που έχει χορηγηθεί στον πατέρα της.

Τέλος, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι η συμφωνία προς την οδηγία 2011/95 της εφαρμογής ευνοϊκότερων εθνικών διατάξεων, όπως οι επίμαχες, σε κατάσταση όπως αυτή της LW δεν εξαρτάται από το αν είναι δυνατόν και ευλόγως αποδεκτό, για την ίδια και τους γονείς της, να εγκατασταθούν στην Τυνησία. Δεδομένου ότι το άρθρο 23 της οδηγίας αυτής αποσκοπεί στην παροχή στον πρόσφυγα των δικαιωμάτων τα οποία του αναγνωρίζονται βάσει του εν λόγω καθεστώτος, διατηρώντας συγχρόνως την οικογενειακή του ενότητα στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής, η ύπαρξη δυνατότητας της οικογένειας της LW να εγκατασταθεί στην Τυνησία δεν μπορεί να δικαιολογήσει ερμηνεία της επιφυλάξεως που περιλαμβάνεται στην παράγραφο 2 της διατάξεως αυτής υπό την έννοια ότι αποκλείει τη χορήγηση του καθεστώτος πρόσφυγα στην ίδια, δεδομένου ότι μια τέτοια ερμηνεία θα συνεπαγόταν ότι ο πατέρας της παραιτείται του δικαιώματος ασύλου που του έχει χορηγηθεί στη Γερμανία.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582